

# KORONAWIRUS A ALIMENTY – MINI PORADNIK RODZICA W TRUDNEJ SYTUACJI FINANSOWEJ SPOWODOWANEJ PANDEMIĄ



Konsekwencje ogólnoświatowej pandemii dotyczą już każdego z nas – bezpośrednio lub pośrednio, w większym czy mniejszym stopniu. Jednak szczególną uwagę należy skupić na tych, którzy mogą odczuć przychodzący kryzys najdotkliwiej, a zarazem samodzielnie nie są w stanie mu zaradzić. Chodzi oczywiście o dzieci, których rodzice z różnych względów żyją w rozłączeniu. Wówczas zazwyczaj ten rodzic, u którego dziecko nie przebywa na co dzień jest zobowiązany do cyklicznego przekazywania środków pieniężnych na utrzymanie potomka – co jednak jeśli na skutek wprowadzonych obostrzeń w celu minimalizacji rozprzestrzeniania się wirusa utracił on płynność finansową? Na sytuację należy spojrzeć również z perspektywy rodzica, na którym w większym stopniu spoczywa ciężar wychowania tj. tego, u którego dziecko ma miejsce stałego pobytu – co jeśli utraci pracę albo jego zarobki ulegną znacznemu uszczupleniu? Nie ulega przecież wątpliwości, że pomimo powszechnie panującej akcji *#zostańwdomu* podstawowe potrzeby każdego dziecka takie jak np. wyżywienie nie zmieniają się. Nie zmienia się również czynsz za mieszkanie, a rachunki za prąd i gaz mogą nawet wzrosnąć.



Dlatego jeśli należysz do grona rodziców, którym przyszło zmierzyć się z tym problemem koniecznie przeczytaj poniższe wskazówki – bądź rodzicem świadomym swoich praw oraz możliwości, bądź zarazem czujny i reaguj w możliwe najszybszy sposób tak, aby zapobiec powstaniu spirali zadłużeń, a jednocześnie uchronić dziecko w jak największym stopniu przed pośrednimi, choć dotkliwymi skutkami pandemii w postaci znacznych ograniczeń w zaspokajaniu jego dotychczasowych potrzeb.

#### WYROK SĄDOWY I JEGO MOC

Jeśli należysz do grona rodziców zobowiązanych wyrokiem sądowym lub ugodą do



comiesięcznego płacenia alimentów w określonej wysokości, a zarazem już odczułeś efekt kryzysu w postaci utraty pracy, obniżenia wynagrodzenia, konieczności zawieszenia działalności gospodarczej nie zwlekaj z podjęciem działań mających na celu zabezpieczenie się przed niebezpieczną spiralą zadłużeń. Samo tłumaczenie wobec rodzica, u którego dziecko przebywa nie jest wystarczające, wszak może on w każdej chwili

# KANCELARIA ADWOKACKA

## adwokat Agnieszka Juchno-Marcjan

---

podjąć kroki mające na celu przymusową egzekucję z Twojego majątku. W skrajnym przypadku, kiedy Twoje zadłużenie będzie stanowiło równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych może zostać wszczęte przeciwko Tobie postępowanie karne – jednak w tym przypadku nie oznacza to od razu, że pójdziesz do więzienia. Sąd przy orzekaniu będzie brał pod uwagę czynniki, które miały wpływ na zaprzestanie płatności. Nie oznacza to jednak, że sprawę można bagatelizować, wszak każdy proces karny nie należy do przyjemnych, związany jest ze stresem i koniecznością licznych stawianictw przed organami ścigania, a finalnie Sądem. Ewentualne postępowanie to również koszt, koszt opłat sądowych, ewentualnej grzywny i pomocy adwokata, który będzie tu niezbędny.



W przypadku nieregulowania przez Ciebie zobowiązań alimentacyjnych drugi rodzic może skorzystać z przysługujących mu środków egzekucji przymusowej – jednak w dobie panującej pandemii nie należy tego postrzegać w kategorii nieuprzejmości czy przysłowiowego robienia na złość, wszak rodzic ten może również obawiać się o własny byt, a przede wszystkim o dalszy byt waszego wspólnego dziecka. Jest to

środek prawny, z którego może skorzystać. Pamiętaj jednak, że Ty również dysponujesz takimi możliwościami, które pozwolą dostosować dotychczasowe zobowiązania do aktualnie panującej sytuacji.

### CO MOGĘ ZROBIĆ ?

Odpowiednim rozwiązaniem jest wystąpienie do Sądu z pismem – chodzi w tym przypadku o **pozew o obniżenie alimentów**. Sąd będzie badał Twoją sprawę indywidualnie i to zadaniem Twoim i Twojego adwokata będzie wykazanie i co ważne udowodnienie, że Twoje możliwości finansowe i zarobkowe uległy pogorszeniu. Pamiętajmy, że każdego z nas kryzys gospodarczy dotknie w różnym stopniu, a od tego stopnia będą zależeć nasze szanse na obniżenie alimentów.

W tym kontekście należy mieć na uwadze regulację prawną zawartą w Kodeksie Rodzinnym i Opiekuńczym (zwanym dalej KRiO) w przedmiocie świadczeń alimentacyjnych, których wysokość

# KANCELARIA ADWOKACKA

## adwokat Agnieszka Juchno-Marcjan

---

uzależniona jest od dwóch niezależnych kryteriów: **usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego** oraz **zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego**. Niewątpliwie te dwie wyżej wymienione podstawy służące do ustalenia odpowiedniej kwoty pieniężnej – w dobie panującej pandemii – mogły ulec zmianie. To zaś powinno stanowić podstawę formułowanego do sądu roszczenia o obniżenie alimentów.

### JAKICH ARGUMENTÓW UŻYĆ ?

Po pierwsze, na uwadze mieć należy, że aktualnie wprowadzone przez rząd obostrzenia związane z zamknięciem szkół, ograniczeniem możliwości opuszczania domów powodują, że dotychczas zaplanowane zajęcia dodatkowe dla dziecka zostały odwołane. W konsekwencji odpadają



nam wszelkie wydatki jakie dotychczas na ten cel przeznaczaliśmy. Może tu chodzić np. o lekcje gry na instrumencie, lekcje jazdy konnej, lekcje języków obcych czy szkółki piłkarskie. Jeżeli Twoje dziecko aktualnie z nich nie korzysta rodzic nie ponosi w tym czasie żadnych kosztów. Podobnie sytuacja wygląda z wszelkimi wyjściami i wyjazdami związanymi z rozrywką. Aktualnie miejsca powszechnie uznawane za przeznaczone do rekreacji dla bezpieczeństwa społeczeństwa pozostają zamknięte. Tymczasowo wstrzymano również działalność hoteli i restauracji. Powyższe oznacza, że na ten cel nie są również wydatkowane żadne kwoty pieniężne. Podobnie rzecz się ma w przypadku wydatków

ponoszonych na dojazdy do szkół, przedszkoli, czy miejsc, w których odbywają się zajęcia dodatkowe. Niezależnie od tego czy jest to koszt zakupu tzw. sieciówki czy paliwa – te koszty aktualnie nie są ponoszone. Powyżej podane zostały przykładowe i najbardziej powszechne wydatki, które w aktualnej sytuacji uległy zawieszeniu. Nie oznacza to jednak, że w Twojej konkretnej sytuacji nie są to również inne koszty, które w Twojej ocenie aktualnie nie są uiszczane przez drugiego rodzica

## KANCELARIA ADWOKACKA adwokat Agnieszka Juchno-Marcjan

---

w ogóle lub ich koszt znacząco zmniejszył się. Warto zastanowić się nad tym aspektem, bowiem ograniczenie pojedynczych wydatków w sumie może dawać całkiem pokaźną kwotę, która odciąży napięty budżet domowy. Powyżej wskazane przykładowe wydatki składają się na przesłankę służącą do szacowania wysokości alimentów w postaci usprawiedliwionych potrzeb.



Drugą, a zarazem z punktu widzenia aktualnie panującego kryzysu gospodarczego wiodącą przesłanką służącą jako fundament kierowanego do sądu pozwu o obniżenie alimentów zdaje się być jednak ta dotycząca możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Nie ulega bowiem wątpliwości, że to utrata pracy czy znaczne obniżenie dotychczas otrzymywanego wynagrodzenia jest kluczowym powodem, dla którego nie jesteśmy w stanie partycypować w kosztach utrzymania dziecka na takim poziomie jak dotychczas. W tym kontekście w formułowanym do Sądu pozwie należy dokładnie opisać naszą sytuację – na czym konkretnie polegało obniżenie naszych możliwości zarobkowych, a zarazem majątkowych. Z uwagi na fakt, że to na nas spoczywa ciężar dowodu warto do pisma załączyć dokumenty, które potwierdzałyby tezy przez nas prezentowane. W przypadku trudności ze zgromadzeniem takiego materiału dowodowego można również powołać świadków, którzy potwierdzą naszą aktualną kondycję finansową. Niemniej jednak należy pamiętać, że z przeprowadzeniem tego typu dowodu w obliczu zdjęcia z wokand większości rozpraw w praktyce może być problem.

CZAS NA DZIAŁANIE JEST TERAZ



Czytając ten artykuł pewnie zastanawiacie się ile to może potrwać, wszak każdy zdaje sobie sprawę jakie są realia – powszechnie wiadomym jest, że na rozstrzygnięcie tego typu spraw niekiedy czeka się bardzo długo, zaś koszty dalej rosną, a spirala zadłużeń przybiera niebezpiecznego tempa. Dlatego, aby zapobiec takiej sytuacji w pozwie o obniżenie alimentów należy dodatkowo zawrzeć **wniosek o zabezpieczenie powództwa** – to instytucja, która przewiduje ochronę naszych interesów na czas trwania postępowania. Sąd w tym przypadku przystępuje do jego niezwłocznego rozstrzygnięcia bacząc na nieodwracalność skutków jakie mogą nastąpić. Taki wniosek również należy szczegółowo uzasadnić i przedstawić istotną argumentację

albowiem o ile podstawy ku temu są mocne w przypadku branży hotelarskiej, o tyle w przypadku kierowców, sprzedawców, pielęgniarek i lekarzy nie wszystko jest oczywiste. Ba! Tworzą się nawet segmenty, w których praca w tym momencie wre, jak choćby informatycy, którzy przeżywają teraz istne zatrzęsień napływających zleceń.

POMOC DLA RODZICA ZAMIESZKUJĄCEGO NA STAŁE Z DZIECKIEM

Na taką sytuację należy spojrzeć również z drugiej perspektywy – to jest perspektywy rodzica, przy którym dziecko na co dzień przebywa. Wszak on również może znaleźć się w trudnej sytuacji. Abstrahując już od samej kwestii opieki nad dzieckiem jeszcze niesamodzielnym z uwagi na zamknięcie żłobków, przedszkoli i szkół może dojść również do sytuacji, w której również on zostanie pozbawiony miejsca zatrudnienia albo jego wynagrodzenie ulegnie znacznemu uszczupleniu. Co wówczas zrobić? Jak temu zaradzić, aby nie ucierpiało dobro dziecka?

Drodzy rodzice, w tej sytuacji również dostrzegamy możliwe rozwiązania. Podobnie, jak w przypadku rodzica zobowiązanego do alimentacji jako rodzic występujący po drugiej stronie, a zatem uprawniony do dysponowania środkami pieniężnymi przekazanymi na dziecko w krytycznej sytuacji możesz wystąpić do Sądu z pismem – w tym przypadku chodzi o **pozew o podwyższenie alimentów**. W ten sposób możesz ubiegać się o zwiększenie kwoty otrzymywanej od zobowiązanego, która

# KANCELARIA ADWOKACKA

## adwokat Agnieszka Juchno-Marcjan

---

pokryje braki zaistniałe w Twoim budżecie domowym przeznaczonym na dziecko. Jako rodzic, przy którym dziecko na stałe przebywa jesteś w o tyle lepszej sytuacji, że Sąd uwzględni Twoje osobiste staranie o jego wychowanie, które niewątpliwie jest większego rozmiaru, aniżeli rodzica, który ma ustalone kontakty. Jednak, nie zwalnia Cię to z wykazania przesłanek współistniejących tj.



warunkujących przyznanie większej kwoty tytułem alimentów. Pamiętaj! To na Tobie spoczywa ciężar dowodu. Wyznacznikiem są również te warunki, które zostały opisane powyżej – a zatem usprawiedliwione potrzeby dziecka oraz zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego. Jednak przesłanki te powinny być rozpatrywane nieco odmiennie, bo w tle wiodącego problemu z jakim się zmierzasz – utrata pracy bądź obniżenie wynagrodzenia, co wpływa na Twoje możliwości partycypowania w kosztach utrzymania dziecka. Wszak nie ulega wątpliwości, że w tym trudnym czasie podstawowe potrzeby dziecka takie jak np.

wyżywienie, środki czystości, alternatywne źródła rozrywki np. gry planszowe czy niezbędne materiały i urządzenia służące do edukacji domowej nie zmieniają się, a w większości przybiorą inne znaczenie – zostaną rozdysponowane na alternatywne, przystosowane do domowej egzystencji potrzeby. Ty zaś pozbawiony środków na ten cel jesteś zmuszony do poszukiwania najszybszych i najbardziej skutecznych form ich pozyskania. Wtedy pomocą może służyć drugi rodzic, który o ile sam nie znalazł się w złym położeniu może wesprzeć Cię w tym trudnym okresie. W sytuacji, gdy nie jesteście w stanie się porozumieć polubownie należy skierować do Sadu pismo, w którym należy dokładnie opisać sytuację w jakiej się znaleźliśmy, na czym polega zmiana naszych możliwości zarobkowych i z czego ona wynika. Warto przedstawić w tym przypadku dokumentację potwierdzającą fakty przez nas prezentowane. Dowód z zeznań świadków, choć dopuszczalna i wiarygodna forma wykazywania swoich racji, w dobie panującej epidemii i ograniczenia funkcjonowania sądów może jednak okazać się niemożliwa do przeprowadzenia. Niemniej jednak

# KANCELARIA ADWOKACKA

## adwokat Agnieszka Juchno-Marcjan

---

nie należy z niej rezygnować, wszak sytuacja aktualnie bardzo dynamicznie się zmienia. Oprócz zobrazowania swojego położenia w piśmie inicjującym do Sądu należy również opisać sytuację materialną drugiego rodzica. Być może pracuje on w branży, której działanie nie pozostało zakłócone, a wręcz jest to okres wzmożonego działania, co może obfitować w dodatkowe wynagrodzenie. Każdy czynnik jest istotny, dlatego warto skupić się nawet na szczegółach. Często zdarza się tak, że rodzice upatrują swojej porażki procesowej i niskich alimentów w złośliwości sądu, a często zdarza się tak, że po prostu nie są prawnikami i nie zdawali sobie sprawy, że niestety nie sprostali ciężarowi dowodu i nie wykazali rzeczywistych kosztów utrzymania dziecka czy też nie udowodnili realnych dochodów uzyskiwanych przez drugiego rodzica. Czasami to nie złośliwość sędziego, a niewiedza i brak pomocy prawnika sprawiają, że sprawa na pozór wygrana staje się skazana na klęskę.

Niezależnie od powyższego, jeśli w dobie kryzysu pojawiły się nowe wydatki na dziecko również należy je opisać oraz przedstawić dokumenty je uwiarygodniające. Takie rozwiązanie jawi się jako bardziej rozsądne i jako pierwsze powinno być brane pod uwagę. W tym czasie wszelkiego rodzaju pożyczki należy traktować raczej jako ostateczność – nie wiemy bowiem kiedy odzyskamy płynność finansową determinowaną w przeważającej mierze kryzysem związanym z rozprzestrzeniającym się wirusem Covid-19.

Podobnie jak w sytuacji rodzica zobowiązanego w formułowanym przez nas pozwie o podwyższenie alimentów powinniśmy zawrzeć **wniosek o zabezpieczenie powództwa**. To umożliwi Sądowi niezwłoczne podjęcie działań przeciwdziałających tej trudnej sytuacji w jakiej się znaleźliśmy. Taki wniosek należy umotywić – wskazać przesłanki przemawiające za tym dlaczego już na etapie toczącego się postępowania Sąd powinien wydać rozstrzygnięcie uwzględniające nasze żądanie – niezależnie od finalnego wyniku sprawy. Głównym argumentem przemawiającym jest już aktualny brak możliwości zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb dziecka. Dla Sądu powinien być to koronny argument, jako że przy orzekaniu w takich sprawach każdorazowo kieruje się **zasadą dobra dziecka**.

### ALIMENTY W ROZWODZIE

Nie należy pomijać również tych rodziców, w przypadku których toczy się sprawa o rozwód, czy to w przypadku, gdy postępowanie jest już na zaawansowanym etapie czy też sprawa dopiero zawisła przed sądem. Z uwagi na ograniczenia działalności Sądów sprawy te uległy niejako



# KANCELARIA ADWOKACKA

## adwokat Agnieszka Juchno-Marcjan

---



odroczeniu – wyznaczone terminy rozpraw zostały przełożone na dalsze miesiące, co również może determinować trudną sytuację rodzinną. Przecież sytuacja epidemii nie eliminuje sporów rodzinnych

– wręcz jest to czas, kiedy szczególnie powinno się zabezpieczyć interesy tych członków rodziny, na których tymczasowo spoczywa cały ciężar utrzymania rodziny. W tym miejscu należy wskazać, że w sprawie o rozwód także możliwe jest wystąpienie z wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia powództwa, jednak wygląda to nieco inaczej jak w przypadku zwykłej sprawy alimentacyjnej. Wówczas nie możemy mówić jeszcze o alimentach na dziecko, jako że małżeństwo formalnie istnieje – utrwalona praktyka przemawia w takiej sytuacji za

wystąpieniem o **zabezpieczanie kosztów utrzymania rodziny**. Koszty te **zabezpieczają nie tylko utrzymanie małoletnich dzieci, ale również małżonka, przy którym dzieci pozostały, a nawet pełnoletnie dzieci**, które nie zakończyły jeszcze edukacji. Zatem, w tym przypadku koszty te obejmują szersze spektrum wydatków aniżeli przy alimentach. Jeśli nie jest to wczesny etap sprawy takie zabezpieczenie z pewnością zostało już zapewnione – o ile oczywiście uprawniona strona wystąpiła z takim żądaniem. Jeśli uprawniony małżonek doświadczył osobiście konsekwencji rozprzestrzeniającej się pandemii poprzez np. utratę pracy czy konieczność zawieszenia działalności gospodarczej to wówczas również może wystąpić do Sądu z pismem, w którym wykaże, że aktualne stosunki przemawiają za zwiększeniem kosztów utrzymania rodziny jakie uzyskuje od małżonka zobowiązanego. Także w tym przypadku należy zawrzeć argumentację przemawiającą za takim wnioskiem, a także dokonać ponowne rozrachunku niezbędnych wydatków rodziny. Dodatkowo wskazać należy na sytuację finansową zobowiązanego, która może okazać się nieporównywalnie lepsza, co z kolei godzi w **zasadę równej stopy życiowej rodziców i dzieci**. Jeśli zaś do tej pory nie zabezpieczyliśmy takich kosztów – licząc na szybkie zakończenie sprawy rozwodowej, to nie oznacza, że zostaliśmy pozbawieni takiej możliwości. Wręcz przeciwnie – w dalszym ciągu możemy ubiegać się o środki pieniężne. Z perspektywy aktualnej sytuacji w kraju jawi się to wręcz jako konieczne i w pełni uzasadnione.

# KANCELARIA ADWOKACKA

## adwokat Agnieszka Juchno-Marcjan

---

W dobie panującej pandemii zalecamy skorzystanie z wyżej wymienionych uprawnień. Jest to z pewnością rozwiązanie o wiele lepsze aniżeli zaciąganie dodatkowych zobowiązań. Aktualnie nie można przewidzieć ile wywołany epidemią kryzys potrwa, dlatego nawet pożyczka pieniężna z odroczonym terminem zwrotu nie daje gwarancji uniknięcia problemów finansowych. Raczej należy koncentrować się na źródłach zobowiązań oraz możliwości ich minimalizacji, chociaż do czasu zażegnania kryzysu. Nie ulega wszak wątpliwości, że gdy wszystko wróci do normy uprawniony czy zobowiązany będzie mógł domagać się przywrócenia poprzednich warunków – jednak każdorazowo będzie wymagało to indywidualnego spojrzenia na sprawę przez Sąd, który dokona rozrachunku wszelkich argumentów za i przeciw bacząc na to, aby dobro dzieci nie zostało naruszone.

Za takim rozwiązaniem problemów finansowych w kontekście alimentacji i nie tylko przemawia także stanowisko wyrażone przez Rzecznika Praw Obywatelskich w wystąpieniu kierowanym do Ministra Sprawiedliwości. RPO wygłasza postulat uwzględnienia w pracach nad kolejną nowelizacją specustawy COVID- 19 kwestii alimentów i ich egzekucji. Wskazuje również na konieczność zawarcia spraw tej kategorii w katalogu spraw pilnych, co pozwoliłoby Sądom na usprawnienie wydawania rozstrzygnięć w tym zakresie. Stanowisko przedstawione przez RPO wraz z zespołem ds. Alimentów niewątpliwie jest warte uwagi, a za jego uwzględnieniem przemawia szereg rozsądnych argumentów i rozwiązań usprawniających orzekanie w czasach kryzysu. Poniżej zostały zawarte linki do oficjalnej strony Rzecznika Praw Obywatelskich, na której możemy zapoznać się z zaprezentowanym stanowiskiem. Zachęcamy do lektury!

<https://www.rpo.gov.pl/pl/content/koronawirus-alimenty-kontakty-z-dzieckiem>

<https://www.rpo.gov.pl/pl/content/koronawirus-alimenty-stanowisko-rpo-i-zespołu-ds-alimentow>

Więcej o naszej Kancelarii możecie dowiedzieć się tutaj: <https://ajm-prawnik-szczecin.pl/>

Zachęcamy również do obserwowania profilu Kancelarii na portalu Facebook:

<https://www.facebook.com/adwokatszczecincentrum>

**Autorzy:**

**Adwokat Agnieszka**

**Juchno-Marcjan**



**Aplikant Radcowski**

**Karolina Sekuła**

